

Sygn. akt IV U 344/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Koronowski

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2021 r. w Elblągu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania H. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 19 stycznia 2021 r., znak (...)

o wypłatę emerytury z uwzględnieniem rekompensaty

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni H. G. prawo do wypłaty emerytury z uwzględnieniem rekompensaty także za okres od dnia 31 stycznia 2020 r. do dnia 30 listopada 2020 r.;

II. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 344/21

UZASADNIENIE

Ubezpieczona H. G. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 22 grudnia 2020r., znak (...), którą to decyzją organ rentowy przeliczył ubezpieczonej emeryturę z FUS i okresową emeryturę kapitałową od dnia 1 grudnia 2020r. W odwołaniu skarżąca wskazała, że organ rentowy winien z urzędu, przy rozpoznawaniu jej wniosku o emeryturę z dnia 27 grudnia 2019r., rozpoznać ewentualne uprawnienie skarżącej do rekompensaty i dać wyraz temu w swojej decyzji. Skarżąca powołała się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 maja 2019r. (III AUa 7/19), wskazując jednocześnie, że we wniosku o emeryturę wyraźnie zaznaczyła, że w okresach pracy w Domu Dziecka we F. oraz w Domu Dziecka w M. otrzymywała dodatek trudnościowy. Ponadto do wniosku dołączyła świadectwa pracy, które potwierdzały, że okresy powyższe były okresami pracy w szczególnych warunkach. W ocenie skarżącej prawo do rekompensaty i tym samym prawo do wyrównania świadczenia emerytalnego winno jej się należeć od momentu przyznania prawa do emerytury, tj. od dnia 31 stycznia 2020r.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona H. G. ur. (...), wnioskiem z dnia 27 grudnia 2019r. wystąpiła do organu rentowego o ustalenie uprawnień do emerytury. W formularzu dotyczącym przebytych okresów składkowych i nieskładkowych skarżąca wskazała między innymi, że w okresie od 15 sierpnia 1981r. do 31 sierpnia 1985r. zatrudniona była w Domu Dziecka we F., zaś od 1 września 1986r. do 8 grudnia 2001r. w Domu Dziecka w M.. Świadectwa pracy za powyższe okresy zatrudnienia znajdowały się w pliku kapitału początkowego wnioskodawczyni, o ustalenie którego wystąpiła ona już w 2015r. W pkt 8 świadectwa za okres zatrudnienia w Domu Dziecka w M. wskazano, że okres ten był pracą w szczególnych warunkach.

Decyzjami z dnia 6 lutego 2021r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej.

Pismem z dnia 28 sierpnia 2020r. skarżąca zwróciła się do pozwanego o sprawdzenie, czy do emerytury została jej naliczona rekompensata za trudne warunki pracy w Domu Dziecka. W odpowiedzi pozwany poinformował skarżącą, że w celu naliczenia emerytury z rekompensatą niezbędne jest przedłożenie świadectw wykonywania pracy w szczególnym charakterze oraz zaświadczenie o przebiegu pracy pedagogicznej.

W dniu 22 grudnia 2020r. do pozwanego wpłynęła kopia dokumentacji osobowej wnioskodawczyni, na podstawie której organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999r. w kwocie 141.466,92 zł, która uwzględniała kwotę rekompensaty w wysokości 31.741,92 zł (decyzja z dnia 18 stycznia 2021r.).

Decyzjami z dnia 19 stycznia 2021r. organ rentowy przeliczył od dnia 1 grudnia 2020r. emeryturę z FUS oraz okresową emeryturę kapitałową wnioskodawczyni z uwzględnieniem nowej wysokości kapitału początkowego oraz wypłacił wyrównanie świadczeń za okres od 1 grudnia 2020r. do 31 stycznia 2021r. w kwocie 1.110,90 zł.

(bezsporne, ponadto wnioski k. 1-3, informacja o okresie składkowych i nieskładkowych k. 4, decyzja k. 8-9, 10-11, wnioski k. 12, decyzja k. 2529 – plik I; kopia dokumentacji osobowej k. 41-73; decyzja k. 80-82 – plik KP – akta ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie należało uwzględnić.

Stan faktyczny sprawy był pomiędzy stronami w zasadzie niesporny. Pozwany nie kwestionował bowiem, że skarżąca spełnia warunki do rekompensaty, którą zresztą pozwany ustalił jako dodatek do kapitału początkowego w decyzji z dnia 18 stycznia 2021r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego. Kwestia sporna sprowadzała się do oceny prawnej, tj. ustalenia, od jakiej daty skarżącej winna być przeliczona emerytalna w związku z naliczeniem rekompensaty.

Wskazać więc należy, że zgodnie z art. 23 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2018r., poz. 1924), ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Już z powyższego wynika, że ubezpieczona nie była obowiązana do złożenia osobnego wniosku o rekompensatę, gdyż samo złożenie wniosku o emeryturę obliguje organ rentowy do sprawdzenia, czy dany ubezpieczony spełnia warunki do rekompensaty, tym bardziej, jeśli zebrane w aktach emerytalnych dokumenty poświadczają zatrudnienie tego ubezpieczonego w szczególnych warunkach. Zważyć również należy, że rekompensata nie jest osobnym świadczeniem, lecz dodatkiem do kapitału początkowego i organ rentowy nie udostępnia ubezpieczonym osobnych wniosków dedykowanych temu uprawnieniu. (...) wniosku o emeryturę złożony przez skarżącą pozwanemu w dniu 31 grudnia 2019r. nie zawierał w swej treści żadnego punktu do zaznaczenia, z którego można by wnioskować, że oczekuje się od skarżącej osobnego wskazania, że domaga się ona ustalenia uprawnień i naliczenia rekompensaty. Zdaniem Sądu, nie może to skutkować dla ubezpieczonej negatywnymi konsekwencjami. Należy zresztą zauważyć, że formularz informacji do wniosku (...) (dostępnym w Internecie – nie został on dołączony do akt ZUS) w punkcie 8. wskazuje się, jakie przesłanki warunkują przyznanie prawa do rekompensaty oraz że jeśli warunki te są spełnione, to organ rentowy ustali prawo do rekompensaty. Nie wskazuje się w tej informacji, aby wymagane było złożenie osobnego wniosku o rekompensatę albo choćby zaznaczenie takiego dodatkowego żądania we wniosku o emeryturę.

W świetle powyższego nie budziło wątpliwości Sądu, że pozwany w momencie złożenia przez skarżącą wniosku o emeryturę, dysponując świadectwami pracy sugerującymi, że skarżąca była zatrudniona w szczególnych warunkach, z urzędu winien był objąć postępowaniem w sprawie ustalenie prawa do rekompensaty, a w razie stwierdzenia, że zebrane w aktach emerytalnych dokumenty są niewystarczające, wezwać ubezpieczoną do

złożenia brakującej dokumentacji. W takiej sytuacji nie budzi również wątpliwości, że przeliczenie świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni w oparciu o nowo ustaloną wysokość kapitału początkowego z uwzględnieniem kwoty rekompensaty, winno nastąpić od momentu nabycia przez nią uprawnień emerytalnych. Skoro zaś pozwany nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku, należało uznać, że jego działalność obciążona było błędem. Zgodnie natomiast z art. 133 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2021r., poz. 291 ze zmianami; dalej: ustawa emerytalna) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3; 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędów organu rentowego lub odwoławczego.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury z uwzględnieniem rekompensaty także za okres od dnia 31 stycznia 2020r. (tj. od dnia nabycia uprawnień emerytalnych) do dnia 30 listopada 2020r. (pkt I. wyroku).

Jednocześnie, mając na uwadze, że pozwany zaniechał działania, do którego był zobowiązany z urzędu, na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej stwierdzono odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji (pkt II. wyroku).